

Slobodan Rokvić, pedagog
Nada Ribić, pedagog
Osnovna škola "Petar Kočić" Prijedor

Stručni rad
„Obrazovna tehnologija”
4/2004.
UDK: 371.32

SKALER ZA EVALUACIJU NASTAVNOG ČASA

Rezime: Postoje razni instrumenti za evaluaciju nastavnog časa. Jedan od tih je i skaler za evaluaciju časa. Skaler sadrži pitanja koja se odnose na planiranje nastave, didaktičko-metodičku zasnovanost, položaj učenika u nastavi i na stil rada nastavnika na času.

Na osnovu utvrđenog stanja nakon održanog časa skalerom se utvrđuje (snima).

Svi ovi elementi koji se primenom skalera za evaluaciju utvrde služe za zajedničku analizu nastavnika i evaluatora nakon održanog časa.

Ključne reči: skaler, evaluacija časa, didaktičko-metodička zasnovanost, položaj učenika.

Uvodne napomene

U oglednoj Osnovnoj školi „Petar Kočić“ u Prijedoru već nekoliko godina se koristi skaler za evaluaciju nastavnog časa koji sadrži:

- opšte podatke,
- planiranje, programiranje i pripremanje nastavnika,
- didaktičko-metodičku zasnovanost nastavnog časa,
- položaj učenika u nastavnom procesu i
- stil rada nastavnika.

Skaler sadrži i prijedlog preporuka i sugestija za dalji rad nastavnika, koji daje evaluator na kraju opservacije.

Za ovu 2004/2005. školsku godinu skaler, je inoviran. Njime se sagledava primena novih nastavnih metoda i oblika rada uvođenja u nastavni proces moderne nastav-

ne tehnologije i nastavnih sredstava i pomagala. Skaler je koncipiran uz konsultovanje nastavnika škole. Smatrali smo važnim da nastavnici iz ugla svog nastavnog predmeta upoznaju skaler i daju svoje sugestije i prijedloge.

Opšti podaci

Nastavnik: _____

Razred i odjeljenje: _____

Datum: _____

Nastavni predmet: _____

Nastavna jedinica: _____

Tip časa: _____

Red. br. časa u toku dana: _____

MODEL NASTAVE: _____

_____

_____

_____

I Planiranje, programiranje i pripremanje

1. Nastavnik je izvršio globalno planiranje i programiranje nastavnog gradiva u skladu sa Nastavnim planom i programom i Nastavnim kalendarom. DA NE

2. Nastavnik vrši operativno planiranje i programiranje nastavnog gradiva:

- a) mjesečno
- b) sedmično
- c) tematski
- d) _____

3. Nastavnikova priprema za čas:

- a) ima kompletnu pisanu pripremu,
- b) ima konspekt-skicu pripreme,
- c) ima računarski urađenu pripremu na disketi, CD-u, DVD-u ili drugim mediju,
- d) služi se starom pripremom,
- e) nema pripremu
- f) _____

4. Nastavnik vrši pripremu:

- a) za svaki čas,
- b) za pojedine časove,

- c) samo za časove obrade,
- d) koristi stare pripreme,
- e) ne priprema se.

II Didaktičko-metodička utemeljenost nastavnog časa

1. Nastavnik je izvršio pripremu učenika:

- a) sazajnu (kognitivnu),
- b) emotivnu (afektivnu),
- c) motivacionu (voljnu-konativnu),
- d) motoričku.

2. Cilj nastavnog časa istaknut je:

- a) blagovremeno DA NE
- b) direktno,
- c) indirektno,
- d) u _____ dijelu časa,
- e) nije istaknut.

3. Definisani su zadaci časa:

- a) obrazovni (informativni, materijalni)
- b) razvojni (funkcionalni),
- c) vaspitni.

4. Oblici rada:

- a) dominira frontalni oblik rada,
- b) frontalni oblik rada kombinuje se samostalnim radom učenika,
- c) grupni oblik rada,
- d) rad u parovima,
- e) individualni rad učenika,
- f) individualizirani rad
- g) kombinacija oblika _____

5. Nastavne metode:

- a) usmeno izlaganje,
- b) nastavni razgovor,
- c) čitanje i rad na tekstu,
- d) pisani radovi,
- e) ilustracija,
- f) demonstracija,
- g) laboratorijski rad,

- h) praktični rad,
i) _____
6. Nastavna sredstva korišćena na času (navedi)
_____
_____
Nastavna sredstva su:
a) adekvatna (odgovarajuća nastavna sredstva upotrijebljena na pravi način),
b) primjerena nastavnom sadržaju i uzrastu učenika,
c) upotrijebljena blagovremeno (u pravo vrijeme),
d) _____
- Korišćeni didaktički materijali:
a) udžbenik,
b) radni listovi,
c) nastavni listići,
d) poluprogramirani ili programirani materijali,
e) kompjuterski pripremljene prezentacije,
f) audio ili video materijali
g) _____
- III Položaj učenika u nastavnom procesu**
1. U većem dijelu časa dominirale su aktivnosti učenika:
a) auditivne,
b) vizuelne,
c) auditivno-vizuelne,
d) misaono-saznajne (analiza, sinteza, zaključivanje),
e) praktične (pisanje, crtanje, modelovanje, manuelni rad),
f) motoričke.
2. Obradom novih nastavnih sadržaja učenici su:
a) jasno i u dovoljnom obimu upoznali činjenice,
b) na osnovu njih logički su pravilno formirali pojmove, izvodili pravila, dokaze, zaključke,
c) nove sadržaje u cjelini misaono shvatili ili emotivno doživjeli - svjesno usvojili,
d) novostečena znanja povezali sa znanjima iz srodnih oblasti nauke, umjetnosti, kulture, rada i života.
3. Većina učenika na času je:
a) kreativno aktivna, do znanja dolazi vlastitim radom (govore, pišu, ilustruju, čitaju, otkrivaju, rješavaju, zaključuju...),
b) auditivno i/ili vizuelno aktivna (dok nastavnik objašnjava, čita, zapisuje, demonstrira, zaključuje...),
c) senzorno i misaono pasivna (nezainteresovana za rad, dosađuje se),
d) senzorno i motorno aktivna,
e) _____
4. Ostvarena interakcija učenika na času:
a) u paru,
b) u maloj - velikoj grupi,
c) sa nastavnikom,
d) nije bilo interakcije.
5. Na času je ostvarena:
a) individualizacija sadržaja (različiti sadržaji - zadaci za pojedince, parove ili grupe),
b) individualizacija tempa učenja (više zadataka za one koji brže uče),
c) individualizacija postupka u instruisanju i pružanju pomoći učenicima,
d) _____

6. Na času su učenici imali priliku da:
- biraju način i tempo rada,
  - procjenjuju i ocjenjuju ishode svoga rada,
  - procjenjuju ishode rada drugih (pojedinaца, grupe, odjeljenja).
  - _____
6. Nastavnik je izvršio rekapitulaciju časa:
- običnim reprodukovanjem.
  - sažetim ponavljanjem,
  - propitivanjem učenika,
  - _____
7. Nastavnikovi zahtjevi u odnosu na obim i dubinu nastavnih sadržaja su:
- iznad zahtjeva koji postavlja NPP,
  - u skladu sa zahtjevima NPP
  - ispod zahtjeva NPP,
  - diferencirani prema mogućnostima učenika,
  - _____
8. Učenicima je dat domaći zadatak DA NE
Date instrukcije za njegovu izradu DA NE
9. Na času je praćen, provjeravan i ocjenjivan rad učenika:
- usmeni,
  - pismeni,
  - praktični,
  - ocjenjivani su svi učenici,
  - ocjenjivani su samo neki učenici,
  - ocjene su obrazložene i komentarisane,
  - učenici nisu ocjenjivani.
2. Klima na času je:
- sentimentalna,
  - topla, prisna, permisivna,
  - napeta, nervozna,
  - hladna,
  - monotona,
  - anarhična.
3. Odnos nastavnika prema učenicima:
- diriguje, naređuje,
  - sputava, ometa,
  - podstiče, pruža priliku,
  - hrabri i motiviše,
  - _____
4. Nastavnikove povratne informacije učniku su:
- Stereotipne - nediferencirane,
  - jasne i precizne - diferencirane.
5. Nastavnikova sposobnost prilagođavanja i empatije:
- spreman da se prilagodi situaciji,
  - brzo se snalazi u novoj situaciji,
  - ne može da se uživi u situaciju drugih,
  - _____
6. U komunikaciji sa učenicima nastavnik:
- dominira,
  - poštuje ličnost učenika,
  - ostavlja vremena učenicima za razmišljanje,
  - požuruje učenika u govoru,
  - nepotrebno prekida učenika dok govori i ubacuje mu se u riječ,
  - omalovažava i vrijeđa učenika,
  - _____
1. Na času nastavnik stvara situacije učenja:
- kooperativnu (saradničku),
  - kompetivnu (takmičarsku),
  - individualističku,
  - _____
7. Nastavnik pitanjima:
- traži reprodukciju naučenog,
  - podstiče učenika na razmišljanje,
  - stvara problemsku situaciju,
  - sugeriše odgovore,

e) _____

*V Rekapitulacija i preporuke –
sugestije za dalji rad*

SCALER FOR EVALUATION OF TEACHING CLASS

Summary: There are different instruments for teaching class evaluation. One of those is scaler for class evaluation. The scaler contains the questions which are referred to teaching planning, didactic-methodological foundation, position of the pupil in teaching and teacher style at class. On the basis of established state after organized class, it is established by scaler (record). All those elements which are established by scaler for evaluation use for together analysis of teacher and evaluators after organized class.

Mayor words: scaler, class evaluation, didactic-methodological foundation, pupil position.